REDACTIUNEA,
Administratiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 21. Braşov, Sâmbătă 26 Ianuarie 8 Februarie 1908.

Invoiala în cestiunea congruei.

Ziarele ungureşti din Budapesta publică un comunicat despre cea mai nouă conferenţă episcopească, ce s'a ţinut Miercuri sub preşedinţa primatelui Vaszary. Şi despre aceste conferenţe aflăm ce aflăm numai din foile ungureşti. Adevărat că la conferenţele episcopatului romano-catolic iau parte regulat şi arhiereii noştri uniţi, dar, deşi s'au ţinut un şir lung de consfătuiri în timp de câţi-va ani, publicul român şi credincioşii bisericei române unite n'au nici o cunoştinţă de ce s'a petrecut acolo, decât din comunicatele ungureşti publicate probabil de secretarul Eminenţei sale a cardinalului Vaszary. Şi dacă odată, cum s'a întâmplat nu de mult, îşi ia un avânt silit şi foaia bisericească din Blaj de-a spune ceva, spune mai puţin chiar decât se cuprinde în amintitele comunicate.

Accentuăm aceasta pentru ca să se ştie care este cauza, că publicul român e cu totul neorientat despre ceea ce se petrece în acele conferenţe episcopeşti, din punctul de privire al intereselor bisericeşti şi naţionale a nu mai puţin de un milion şi mai bine de Români uniţi din Transilvania şi Ungaria.

Nu voim să facem recriminări. Constatăm numai faptul pentru importanţa ce-o are în viitoarea desfăşurare a soartei bisericei, a clerului şi poporului român unit. Comunicatul de faţă e de natură a deştepta cu deosebire justele nedumeriri ale acestora, căci anunţă un fapt împlinit: Definitiva învoială între episcopatul catolic şi guvern în cestiunea congruei preoţilor catolici (adecă a regulărei salariilor lor.)

Se ştie că episcopii unguri au hotărât să se reguleze deodată cu congrua romano-catolicilor, şi congrua preoţilor uniţi. Ba în realitate, regularea congruei priveşte în măsură mai mare pe uniţi, decât pe romano-catolici, fiindcă preoţimea acestor din urmă se află în genere într'o situaţiune materială neasemănat mai bună.

Episcopatul romano-catolic vrea să dea bani şi pentru congrua uniţilor. Guvernul, prin ministrul de culte Apponyi, vrea şi el să dea bani tot pentru acest scop. Prin învoiala de care se tratează în comunicat, şi care a devenit perfectă, se stabileşte numai cât are să dea episcopatul şi cât guvernul.

Comunicatul ne spune următoarele:

»Conferenţa s'a ocupat înainte de toate cu cestiunea împărţirei şi regulărei congruei preoţilor catolici«.

»Ultima conferenţă episcopească a ales din sânul episcopatului o comisiune, a căreia preşedinte a fost arhiepiscopul de Kalocsa Varosy Gyula şi a căreia membrii au fost: Vasilie Hossu, episcop unit al Lugojului, Parvy Sandor, episcop de Zips, contele Szechenyi Miklos, episcop de Raab, şi Feher Ipolit abatele dela Pannonhalma.

»Comisiunea a comunicat contelui Albert Apponyi, ministrului de instrucţiune publică, precum şi secţiei pentru congruă din ministeriul de culte, ceeace au stabilit episcopii în ultima lor conferenţă, că adecă episcopatul e gata a contribui pentru regularea congruei 700 mii coroane. (Organul lui Apponyi »Bud. Hirlap« vorbeşte de 800 mii coroane.)

»Comisiunea a stabilit împreună cu ministrul de instrucţiune modul de împărţire al congruei şi a raportat în conferenţa episcopească de Miercuri despre resultatul tratărilor cu guvernul. Acest raport conferenţa l'a luat la cunoştinţă şi l'a primit.

»După aceasta au venit la rând *cestiunile de învăţământ* şi pe baza raportului subcomisiunei, conferenţa a stabilit regulamentul *disciplinar* şi planul pentru şcoalele nemaghiare.

»După aceasta conferinţa s'a terminat la oara 1 p. m.«

La conferenţă au luat parte de astădată dintre arhiereii noştri numai I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul dr. Victor Mihalyi şi episcopul Lugojului Vasilie Hossu. Ceilalţi, se zice, au absentat, după cum au absentat şi mulţi dintre episcopii romano-catolici, fie din cauza vremei grele de earnă şi a greutăţilor de comunicaţie, fie din cauză de sănătete. Dar după ce, cum se vede, toate erau gata şi încheiate de comisiune, nici n'a mai fost reclamată prezenţa tuturor.

Odată stabilită învoiala între episcopat şi ministrul de culte, nu mai rămâne acum decât să se ducă în îndeplinire regularea congruei prin prezentarea unui proiect de lege dietei.

Atâta ne-a fost pus în vedere cu probabilitate şi de „Unirea“ din Blaj, făcându-se însă oare-cari rezerve.

Fireşte că am voi să ştim acum dacă aceste rezerve mai stau în picioare şi azi după comunicatul cel mai nou.

Dar cu atâta nu va fi de ajuns, ci va trebui — şi este ciasul suprem — să fim lămuriţi asupra întrebărei: In ce condiţiuni a luat parte şi a consimţit episcopatul român unit la stabilirile şi la învoiala dintre episcopii unguri şi contele Apponyi?

Avem o mie şi o sută de probe că compatrioţii noştri unguri, fie clericali, fie mireni, ştiu să valoreze prea bine, când e vorba de al meu şi al tău, acsioma juridică: *do ut des.*

Ne legănăm bucuros în credinţa, că Arhiereii noştri uniţi şi-au ţinut solemna promisiune de a nu lăsa să se atingă drepturile autonome ale bisericei române unite. A sosit momentul însă ca fii bisericei să fie pe deplin convinşi, că nu s'a petrecut nimic prejudiţios independenţei bisericei lor, nimic prejudiţios învăţământului şi culturei noastre naţionale.

O tăcere şi-o tăinuire mai departe a lucrurilor ar putea să nască primejdii mari. De aceea suntem convinşi că Metropolitul şi Episcopii noştri simt şi înţeleg, că este momentul suprem ca să vorbească clerului şi poporului, dacă nu vor să ia asupră-le întreaga grozavă responzabilitate faţă cu viitorul.

Dieta ungară nu va ţinea şedinţe pe timpul desbaterilor delegaţiunei. Dieta a luat prin urmare vacanţe până aproximativ la 22 l. c. n. In timpul acesta se vor ţinea numai şedinţe formale.

In şedinţa de eri a casei magnaţilor preşedintele Dessewfy şi-a exprimat adânca indignare asupra atentatului din Lissabona. Naţiunea maghiară, a zis Dessewfy, deşi urmăreşte cu simpatie luptele pentru constituţie la alte popoare, se întoarce cu greaţă dela astfel de atentate, pe cari le consideră de manifestaţiunea cea mai sălbatică a patimei unui popor. E convins, că camera întreagă împărtăşeşte părerile sale şi că e gata să exprime în numele naţiunei profunde condolenţe. Camera aprobă.

Condolenţa întârziată a Camerelor ungare. Eri Camera magnaţilor a ţinut şedinţă. S'a fost hotărât ca cu aceasta ocaziune preşedintele ei, contele Aurel Dessewffy, să amintească doliul familiei regale portugeze exprimându-şi condolenţa faţă cu asasinatul săvârşit asupra regelui şi a prinţului moştenitor. Ştim că Camera ungară n'a făcut nici un fel de condolenţă, Ugron şi soţi fiind de părere, că nu e la loc condolenţa pentru moartea unui »tiran« de pe tron. Acum le pare rău multora din coaliţie, că Camera în mod demonstrativ n'a condolat familia regală din Portugalia. Şi se gândesc să'şi îndrepteze greşala, pe timpul când se va deschide parlamentul portugez. Asta-i treabă şi înţelepciune kossutistă.

După ploaie căciulă de oaie!

Alegerea patriarchului sârbesc. Din Karloviţ se anunţă următoarele amănunte cu privire la alegerea patriarchului sârbesc: Comisiunea congresului, care constă se prezent din sârbi curat radicali, continuă pertractări cu episcopul Zmejánovics, singurul candidat serios la patriarchat, — în acea direcţiune, ca, dacă va fi ales, să se supună unor anumite îndatoriri. Intre altele dorinţa comisiunei este, ca patriarchul să nu mai primească venitul de un milion de coroane al mitropoliei din Karloviţ, ci să se mulţumească cu leafa fixă de 240,000 cor. dăruind restul venitului în favorul şcoalelor. Mai departe pretinde comisiunea, ca salarul anual al celorlalţi episcopi sârbi, — cari au acum numai 24,000 cor. venit — să fie ridicat la 48 mii cor. Zmejánovics nu voeşte să primească aceste condiţiuni, zicând că numai regele are drept să dispună asupra venitelor episcopeşti.

Din delegaţiuni.

Delegaţiunea ungară. In şedinţa plenară de alaltăeri a delegaţiunei ungare, delegatul Saghi, a constatat o oareşi care apropiere a ministrului de externe bar. Aehrenthal faţă de punctul de vedere ungar în ce priveşte politica orientală a monarhiei duble. Vorbind despre tripla alianţă Saghi a relevat necesitatea susţinerii acestei alianţe. Observă însă că atacurile îndreptate din partea pangermanilor aţâţă naţionalităţile contra Maghiarilor.

Pangermanii vreau să înstrăineze pe Nemţii din Ungaria de noi, ba îi aţâţă chiar în contra noastră. In faţa acestei stări de lucruri Germania nu face nimic. Prin urmare e esplicabil, că Ungaria nu se prea poate însufleţi pentru această alianţă şi nu e de mirat, că s'a ivit ideia, dacă nu se va pune capăt acestor agitaţiuni, de a încheia o altă alianţă. In contra tendinţelor slave, trebue să ne întărim pretinia noastră cu Turcia, iar în contra Germaniei cu Francia şi Anglia — a încheiat oratorul.

Delegaţiunea austriacă. In continuarea desbaterei budgetului armatei delegatul *Schlegel* şi-a exprimat în şedinţa de Miecuri temerea, că concesiunile, cari tind la maghiarizarea unei părţi a armatei pot să aibă urmări grave în ce priveşte spiritul armatei. Prin urmare trebue să ne cugetăm bine, dacă mai putem vota vre-un ban unei armate, care, deşi se numeşte armata comună, nu mai e comună.

Delegatul *Slanak* impută administraţiei armatei, că a făcut prea mari concesiuni Ungariei.

Delegatul *Clam-Martinik* dă de asemenea expresiune temerilor sale, în ce priveşte concesiunile făcute Ungariei în chestiile militare. Vorbind de limba regimentelor ungare, oratorul constată că astăzi se află în întreaga Ungarie numai 3 regimente, cari n'au limba maghiară ca limbă de regiment. Aceasta e urmarea celor 20% pretinse ale soldaţilor, cari trebue să înţeleagă limba maghiară, pentru ca astfel să se poată decreta limba maghiară ca limbă de regiment.

Ştirea, că ministrul Apponyi a declarat zilele aceste că limba de comandă maghiară e aproape de realizare, nu s'a desminţit. In genere în Ungaria domneşte părerea şi convingerea, că fără concesiuni naţionale şi de drept public pe teren militar nu se va vota nimic.

Oratorul stă pe punctul de vedere, că comunitatea armatei trebue menţinută cu ori ce preţ. Noi nu ne vom învoi sub nici o condiţiune cu împărţirea armatei, căci în armată vedem simbolul Austriei.

Din camerele române. In şedinţa de alaltăeri a senatului s'a primit în total legea monopolurilor cârciumelor cu 77 voturi contra 3. D-l Dissescu şi-a desvoltat apoi interpelaţia anunţată asupra causelor ţărăneşti din anul trecut. In numele guvernului a răspuns ministrul-preşedinte Sturdza.

In şedinţa de Mercuri a camerei s'a depus proiectul de lege relativ la monopolizarea beuturilor spirtuoase şi contra beţiei, proiect care a fost votat de senat.

Situaţia în Croaţia.

Guvernul maghiar, reprezentat prin ban şi micul său partid, stau gata de luptă cu coaliţia şi cu partidele croate în vederea noilor alegeri, ce vor urma în curând. Partidul constituţional (al banului) şi-a început zilele astea agitaţia. Cu toate svonurile, că nu vor păşi candidaţi din acest partid cu programul său hotărât, totuşi banul lucră energic. Dacă nu-şi va candida partizani pe faţă, înaintea alegerilor, se vor alipi aceştia de programul constituţional după alegeri, căci banul e în activitate. Nu începe însă nici un fel de reformă înainte, ca să poată păşi cu atât mai energic după alegeri. Nu se amestecă în alegeri prea făţis, ca să-o poată face asta după vederea rezultatului. Foaia lui îi aduce mari ajutoare. Dacă bar. Rauch nu poartă pertractări cu partidele croate, apoi foaia lui nu încetează de a-i forma partid. Şi pentru ca rezultatul ei să fie mai mare, îi ţin isonul, dându-i ajutor şi încurajare, foile jidano-maghiare din Budapesta. Activitatea acestora se mărgineşte la denunţări şi calumnii la adresa Croaţilor şi partidelor naţionale. Acestea trebuesc arătate în colori negre, iar conducătorii lor decapitaţi politiceşte. Şi acest lucru e uşor: sunt de ajuns telegrame falşe şi corespondenţe întortochiate: deputaţii şi conducătorii naţionali croaţi au umblat la Viena, au calumniat, au legat pacturi pentru marea Croaţie şi subjugarea Ungariei, au demascat purtarea »loială« a dietei şi guvernului maghiar, nu sunt recunoscători pentru binefacerile nenumărate ale domnilor maghiari de la putere, etc., etc. Ear concluzia e naturală:

Deputaţii şi conducătorii croaţi, sunt oameni falşi, nerecunoscători; ei trebuesc în tot cazul depărtaţi de pe terenul politic, pentru a face loc la persoane, ce doresc şi umblă după pretinia maghiarilor, ce doresc mult accentuata *uniune* şi menţinerea legăturilor amicabile între două ţări. Toate acestea le fac foile ungureşti din Budapesta.

Şi, foarte natural, acestea nu stau solitare, ci sunt în legături strânse cu

membrii dela cârmă, având fiecare în special foia sa; guvernul maghiar lucră cu aceeaşi energie, cu care lucră bar. Rauch, pentru bunul succes. Căci trebuesc nimiciţi în vr'un chip Croaţii, ca să se poate apuca de naţionalităţile »agitatoare« din interiorul ţării.

Acţiunea guvernului şi banului e mare şi estinsă. Ei îşi măsoară toate puterile pentru alegerile viitoare. Şi cu toate astea ca să se scuze pentru nereuşita eventuală a alegerilor, o fac anticipativ, aruncându-şi mânia din nou asupra Croaţilor naţionalişti. Căci iată ce zic foile ungureşti ale guvernului: »Partidele, ce doresc uniunea, nu aşteaptă rezultat mulţumitor dela primele alegeri. Evenimentele din ultimele luni, dările de seamă şi vorbirile de program, au deşteptat în marele public pretenziuni atât de exagerate (!) încât nu se poate proroci, că desmeticirea (sic) va urma în curând. Numai dacă poporul croat, după rezultatul primelor alegeri va fi constrâns să se convingă pe baza faptelor (ce ironie pentru foile d-lor din coaliţia maghiară!), că promisiunile deputaţilor din opoziţie nu se pot împlini, că din sânul dietei nouă nu se poate construi guvernul, căci numai o astfel de dietă poate fi privită de serioasă, a cărei majoritate stă pe baza pactului, numai dacă poporul va fi în stare să înţeleagă conform logicei stricte a faptelor (iară cu încurcături şi fraze!) că politica fantastică (!) nu se poate realiza, numai atunci se poate prevedea, că poporul, fără a fi constrâns de împrejurări externe (ce prefăcătorie!) va păşi însuşi pe terenul politicei reale. Acest proces de desmeticire voesc să-l pregătească banul şi guvernul său şi tocmai din această causă sunt lipsite de adevăr ştirile foilor opoziţionale, că guvernul croat, ţinând în vedere alegerile, voeşte să exercite o influinţă nepermisă asupra *funcţionarilor*".

Aşadară suntem în clar. Poporul croat trebue deşteptat, desmeticit şi trecut pe partea guvernului croat. Toţi deputaţii şi conducătorii croaţi fac politică »nerealizabilă«, numai dumnealui, bar. Rauch, face politică adevărată şi permisă. Acţiunea aceasta e deci absolut necesară. Trebue pregătit terenul. Dar de aceea guvernul nu face presiune asupra funcţionarilor. Inţelegem: Qui séxcuse, s'acuse. Funcţionarii — în deosebi cei dela căile ferate — vor vota şi aşa pentru candidatul guvernului, pentru constituţie.

In ce priveşte pe funcţionari, în general toată discuţia se poartă pe tema lor, accentuând unii, că impiegaţii dela căile ferate, n'au dropt de vot nici dacă şi-ar câştiga dreptul de cetăţean croat, deoarece căile ferate, după părerea lui Kossuth şi a înţeleptului său sprijinitor şi ajutător, Szterényi, sunt întreprindere privată, cari stau în relaţie contractuală cu statul; — alţii aşezându-se pe acel punct de vedere — precum şi comisia din Agram — că impiegaţii căilor ferate vor putea vota fără nici o pedecă şi în viitor. In contra acestei din urmă hotărâri s'a înaintat recurs la tabla septemvirală, care va decide zilele acestea.

Guvernul croat nu face presiune. El luptă pentru dreptul de vot al funcţionarilor dela căile ferate; numai atât! Ceea ce nu e călcarea dreptului de competinţă şi nici presiune. Iar impiegaţii şi funcţionarii la rândul lor vor vota pentru partidul constituţional, însă nu siliţi, ci — *de bună voe, din propria lor convingere.*

Zic ei, ca să nu zicem noi!

Coaliţia îşi continuă peste tot, la interne faţă de naţionalităţi, la externe, în delegaţii şi în Croaţia faţă de alegători: opera ei de tranziţie!

Noul guvern bulgar şi formarea de bande pe teritorul bulgar.

— Coresp. part. a „Gaz. Trans." —

Sofia, 22 Ianuarie v.

După o criză de mai multe zile, după diferitele consfătuiri dintre principe şi şefii diferitelor partide, principele Ferdinand a împuternicit pe şeful partidului democrat progresit cu formarea noului cabinet. Noul cabinet în afară de generalul *Papricoff*, care a fost numit ministru de interne şi general *Nicolaieff* răsboiu, este format din membrii acestui partid. Ca ministru preşedinte şi de lucrări publice a fost numit Dr. Alexandru *Malinoff* un distins advocat din Sofia, care pentru primadată ocupă acest post. Pentru interne a fost numit *Tacheff*, comerciu şi industrie *Leapceff*, instrucţie *Musanoff*, finanţe *Salabaceff*, şi *Cratlef* justiţie.

Deşi acest guvern nu este transitoriu, totuşi o conducere mai îndelungată a destinelor ţării de acest partid este, după stările actuale din Bulgaria şi după înclinarea cea mare care o are principele Ferdinand pentru partidul stambulovist — imposibilă. Ziarele bulgare confirmă ştirea răspândită de unele persoane politice, cum-că principele Ferdinand de aceea a încredinţat acest partid cu formarea cabinetului pentrucă, ştiindu-l slab în faţa oposiţiei celorlalte partide, va trebui să dimisioneze, ca astfel de nou partidul stambulovist, care este cel mai puternic, să ia în mână frânele ţării.

Increderea cea mare, pe care şi-a câştigat-o partidul stambulovist la principe se bazează pe aceea, că acest partid în întreaga existenţă a sa de 5 ani nici odată n'a lucrat contra voinţei principelui.

Posiţia guvernului în ce priveşte libertatea universitară n'a fost decât acţiunea principelui, care, deşi este german şi cunoaşte libertatea universitară germană, nu o vede cu ochi buni.

In programul noului guvern este luată şi reorganisarea universităţii punând'o pe nişte baze mai europene. Toţi profesorii cei vechi vor fi chemaţi la posturile lor, ear dintre cei noi vor rămânea şi mai departe cei streini. De altă parte studenţii puşi în grevă, cari îşi continuă studiile în deosebi în Belgrad şi Agram, se vor reîntoarce în ţară, socotindu-le timpul petrecut pe la Universităţile streine, şi vor continua aici mai departe.

Ministrul preşedinte Milanoff vorbind despre posiţia noului guvern în *chestia macedoneană*, spune că se va acomoda întru toate puterilor mari europene, că va ţinti stârpirea tuturor bandelor de pe teritorul bulgar, că formarea de bande pe teritorul bulgar o va face cu ori şi ce preţ imposibilă. Dacă el işi va ţinea cuvântul, aceasta este o mare întrebare, căci dacă vom căuta să vedem cari bande sunt cele mai număroase ce periclitează liniştea şi ordinea în Macedonia, vom găsi Bulgaria ocupând primul loc cu 56%, din cari aproape 30% sunt formate pe teritorul bulgăresc, în al doilea loc vine Grecia cu 30% ear restul de 14 îl are Serbia.

Se crede că cu toate măsurile, ce le va lua guvernul bulgar, cu toată bunăvoinţa de a stârpi formarea de bande pe teritorul bulgar, aceasta va fi imposibil, fiind prea înrădăcinat dorul de jefuire la acest popor, dintre cari o mare parte trăiesc numai din jaturile ce le săvârşesc. Sub masca că luptă pentru libertatea Macedoniei, acei oameni cari nu au ce face în ţară, se apucă şi jefuiesc populaţiunea Macedoniei. Aceşti luptători bulgari, cari luptă pentru aşa numita eliberare a Macedoniei de sub Turci şi alipirea ei de Bulgaria, adecă pentru formarea marei Bulgarii, — un vis nerealisabil — sunt împărţiţi în două tabere. Sarafoff, şeful unei bande formate pe teritor bulgar, atentatorul moral al lui Mihaileanu şi care ş'a găsit moartea în conformitate cu faptele lui, a fost pentru o mare parte a Macedoniei un adevărat rege de pe timpul regimurilor absolutistice. Sarafoff era pentru toate afacerile şi judecător şi executor. Ca fost oficer în armată şi bun strategian şi tactician, ştia conduce la frumoase victorii banda aflătoare sub comanda lui.

A doua bandă este pusă sub conducerea fostului preot bulgar Sardanski, al cărui secretar a fost Paniţa, omorâtorul lui Sarafoff şi Garvanoff. Şi acesta ca şi cel dintâi domneşte peste oamenii săi ca şi un principe. Pe lângă prăzile, cari le face în toate părţile, fiecare cap de familie trebuie să plătească o dare de un franc pe săptămână pentru susţinerea bandelor. Acela, care nu voieşte să plătească, i-se jefuieşte tot, se dă foc avutului său, fiind aruncat pe drumuri sau chiar ucis. Această dare de cap se ia sub pretextul apărării de Turci sau de bandele grecesti, sârbeşti sau chiar de bandele bulgare formate pe teritoriu bulgar.

Certele ivite între bandele bulgare formate de Bulgarii macedoneni şi între cele formate pe teritor bulgar, provin din divergenţe de păreri. Bandele, formate pe teritor bulgar, sunt compuse din oameni, cari luptă pentru scopuri pur naţionale, pe când cei din Macedonia sunt socialişti, şi se luptă pentru apărarea tuturor naţionalităţilor în contra Turcilor. Nu arare-ori să întâmplă ciocniri foarte sângeroase între aceste bande, nu arare-ori se omoară pe stradele Sofiei oamenii din aceste două bande inimice, după cum s'a întâmplat şi cu Sarafoff şi Garvanoff, cari au fost omorâţi aproape în mijlocul oraşului de asasinul Paniţa, care pentru a-şi ajunge scopul s'a folosit de toate mijloacele posibile, ca să poată câştiga încrederea lui Sarafoff şi câştigându-o să-l nimicească, iar statul cu toată poliţia, miliţia, telegraful şi telefonul şi cu toată paza puternică dela graniţă nu a putut pune mâna pe acest om.

Nu cred că va fi undeva cu putinţă, afară doar de Turcia, ca cineva să se fie omorât în mijlocul oraşului şi să se ştie cine este făptuitorul, să-i ai chiar fotografia la mână şi să nu poţi pune mâna pe el. Din multe părţi se spune că de aceia nu l'au prins, pentrucă a fost apărat şi păzit de o bandă întreagă din ceata lui Sardanski.

Dar pentru ce are statul bulgar o poliţie şi miliţie atât de lăudată şi totuşi, să aibă frică de o ceată de bandiţi?

Corespondent.

Amănunte asupra atentatului din Lisabona.

»Berliner Tageblatt« află că cu ocazia atentatului au fost răniţi patru soldaţi, mai mulţi funcţionari ai palatului şi particulari.

— »Dailly Telegraf« anunţă că ultimul care a vorbit cu fostul rege, Don Carlos, este plenipotenţiarul spaniol, contele San Louis. Acesta se duse la gară ca să-l întâmpine pe rege; el nu fusese însă observat de către Don Carlos decât după ce acesta se urcase în trăsură. Regele i-a adresat mai multe întrebări, interesându-se de sănătatea regelui Alfonso.

Peste o jumătate de oră plenipotentul Louis văzu, la locul sinistrului pe rege şi pe prinţul moştenitor morţi. Regele era rece şi avea o înfăţişare rigidă. Prinţul moştenitor părea că zâmbeşte; diplomatul chemă imediat pe medicul Moreira cerându-i să dea în grabă îngrijiri prinţului şi să încerce a-l readuce la viaţă. Toate sforţările au fost însă fără rezultat.

In timpul acesta, într'o cameră de alăturea regina Amalia ţinea îmbrăţişat pe infantul Manuel, împedicându-l să între în cameră unde erau depuse cadavrele, şi cercetându-l dacă are dureri. — La întrebările mamei sale Manuel răspunse: Nu mă doare rana ci groaznica nenorocire.

— »Koelnische-Zeitung« află că s'a restabilit identitatea celor trei morţi de pe locul atentatului. Unul este Buica, învăţător. In ziua atentatului acesta a fost la şcoală şi apoi a dispărut. Al doilea e Costa, un tânăr cinstit şi bine apreciat, care fusese numit casier fără cauţiune, la casa de bancă »Almedaia«. Al treilea este un necunoscut, care pare a fi un om din popor.

— Ziarul »Heraldo« anunţă că Don Carlos fusese asigurat la sindicatul societăţilor de asigurare engleze pe suma de cinci milioane lei. Sindicatul refuză însă achitarea acestei sume deoarece regele a fost ucis şi n'a murit de moarte naturală. Mareşalul Curţii a fost însărcinat de către regina Amalia cu deschiderea unui proces, de oarece în contractul de asigurare este scris, că suma de mai sus se va plăti în caz de moarte, fără alte detalii.

ŞTIRILE ZILEI.

— 25 Ianuarie v.

Redactorul nostru responzabil d. Vict. *Branisce* ieşind din închisoarea de stat, după ce şi-a făcut pedeapsa, substituirea d-sale a încetat şi astăzi şi-a reluat activitatea la ziar.

Proces de pressă. Contra ziarului »Lupta« s'a pornit un nou proces de pressă pentru o notiţă publicată sub titlul »Din Toarcla«, în care se face apel la comunele româneşti, ca să nu dea cârciumele în arendă la jidani, cari falşifică până şi rachiul.

Protest revocat. Alegerea deputatului naţionalist Dr. Vasile Lucaciu a fost protestată din partea partidului contrar, la cameră şi la curie. Ziarele maghiare scriu acum, că protestul înaintat curiei a fost revocat pe motivul, că poporaţiunea din acel cerc electoral e acum liniştită.

Moartea unui emigrant român. Un meseriaş român din Ţînţari, reîntors eri din America, s'a prezentat astăzi în localul redacţiunei noastre şi ne-a povestit că în ziua de 28 Ian. n. când vaporul »Baltika« se afla în mijlocul mării, un emigrant român cu numele Iosif Berghia din comuna Erui şi-a găsit moartea în valurile mării. Nenorocirea s'a întâmplat spre dimineaţă şi nu se ştie dacă nenorocitul Român şi-a căutat moartea în valuri s'au a căzut în apă din nebăgare de seamă. Dealtfel Românul nostru reîntors, care a stat 3 ani în statul Missouri, ne aduce veşti rele din America. Ne spune că e mare criză de bani şi nu e lucru. Emigranţii pleacă cu miile spre casele lor.

Promoţiune. Aflăm cu plăcere, că în ziua de 22 Ianuarie a. c. a fost promovat la gradul de Doctor în ştiinţele juridice la universitatea din Budapesta, tânărul maramurăşan Salvator *Iurka*, fiul fruntaşului român din Maramureş, mare proprietar şi fost deputat dietal Basiliu Iurka. Tânărul, care este numai de 21 ani, a depus toate trei examenele riguroase în decurs de 11 luni.

Instalare de paroh. Instalarea noului paroh din Sibiiu, suburbiul Iosefin, Ioan Baptist Boiu, se va face Duminică în 9 Februarie n. cu solemnitatea cuvenită. Serviciul divin se începe la orele 8 dimineaţa.

Viriliştii români ai oraşului Sibiiu pe anul 1908 sunt următorii: Exel. Sa Metropolitul Ioan Meţianu, fondul seminarial gr. or., Parteniu Cosma, directorul »Albinei«, fondul administr. gr.-or.. Dr. Octav. Rusu, advocat, fondul tipografiei arhidiecezane, »Albina« institut de credit şi economii, Ioan de Preda, advocat, Ioana Moldovan, văduvă de consilier aulic, Ioan B. Boiu, paroh ort. Suplenţi: Alexandru Lebu proprietar şi Petru Imbăruş.

Logodnă. D-şoara Ana Creiţar, Alba-Iulia şi d-l Mihail Radu, Cluj — logodiţi.

Cununie. Susana Bosdok şi Iacob Trif ne anunţă cununia lor, care se va oficia în 16 Februarie a. c. la oarele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Cicud.

Cutremure de pământ. In părţile de sus ale Rinului au avut loc eri noapte patru puternice cutremure de pământ cu zgomote subterane. In Alsacia a avut loc de asemenea un puternic cutremur de pământ.

Coaliţia. Un »rovás« o caracterizează: »Şoptitorii coaliţiei umplu coloane scriind articole despre cămătării şi chiriile caselor. O astfel de temă e potrivită cel puţin, pentru că batăr o zi să nu fie siliţi să vorbească de lucrurile proprii. (Li s'a cam înfundat!) Şi nefiind vorbă de politică, lovesc pe cruzii proprietari de case cu adevăruri ce merită recunoştinţă. E caracteristic însă, că proprietarii nu acum pentru întâiaş dată au ridicat chiriile, iară ziarele nu pentru întâia oară se ocupă cu asta. Şi în trecut au tunat şi au fulgerat; deastădată însă cu mai puţină îndrăsneală fac gură«...

Noi am trecut dela ordinea zilei. Coaliţia are pe cine să se descarce. Putem sta deci în linişte; dar în linişte mult prezicătoare. După năduf şi linişte urmează şi furtună..

Accidentul prinţului moştenitor al Serbiei. Principele moştenitor George a încercat eri în parcul Topsider o armă de vânătoare. Arma nefuncţionând bine, principele a isbit arma încărcată de un arbore, ceeace a făcut ca arma să se sloboadă. Principele a fost rănit uşor la picior.

Croitorie română în Cluj. Ni se scrie: »Avem aci în Cluj o firmă românească de croitorie pentru modă bărbătească, care în timpul scurt de când s'a deschis şi lucrează, a ştiut să mulţumească întru toate pe cei mai gingaşi muşterii ai săi. Aceastä firmă este proprietatea d-lui *M. Radu* (str. Jokai, în faţă cu biserica română), unul dintre tinerii meseriaşi ai noştri cari şi-au câştigat cunoştinţele în atelierele de frunte din străinătate. Sprijinul publicului român, (execută şi comande din provincie) sperăm să-i facă cu putinţă d-lui M. Radu de-a grupa în jurul său şi pei câţiva meseriaşi români din Cluj, aşa de părăsiţi«.

I. P.

O petrecere cu dans se va aranja în Brad »Hotel Central« Marţi la 29 Februarie (11 Ian.) 1908) în favorul »Fondului Dr. Iosif Hodosiu« dela gimnaziul public gr.-or. român din Brad. Intrarea: De familie 5 cor., de persoană 2 cor. Inceputul la 8 ore seara. Suprasolvirile să se adreseze Direcţiunii gimn. şi se vor cuita publice — şi în programa gimn. pe 1907/8.

Garibaldienii vor intenta un proces curios statului italian. Colonelul Cornacchi în numele tuturor garibaldienilor în viaţă a alcătuit un colegiu de advocaţi, cari au pregătit toate actele trebuincioase spre a cita guvernul înaintea tribunalului din Roma. invitându-l să recunoască: 1) Ca pradă de răsboi banii găsiţi de garibaldieni în 1860 în palatele regale din Neapole, şi însăşi palatele; 2) banii şi palatele să se dea garibaldienilor din Neapole. E de notat că în subteranele palatelor din Neapole s'au găsit vr'o 40 de milioane.

Intrigile dela Curtea rusească. Din Petersburg se anunţă, că în jurul ţarului se ţes intrigi nenumărate. Două partide îşi dispută întâietatea. Deoparte sunt partizanii lui Stolypin şi ai menţinerei Dumei, de altă parte reacţionarii extremi. Acest partid din urmă, pare să fie în momentu

de față mai tare. Țarina mamă și țarina sunt certate, prima voind ca să dea libertăți mai mari în Finlanda, ceeace a provocat o ruptură între dânsa și familia imperială.

O frumoasă instalare de preot.

Din ținutul Năsăudului, Ianuarie 1908.

Comuna Feldru, una dintre cele mai frumoase și înfloritoare comune de pe Valea Someșului din vicariatul Rodnei — districtul Năsăudului — și-a pierdut în vara anului trecut păstorul sufletesc pe fericitul în Domnul, Constantin Pop.

Inteligența și fruntașii acestei comune nutriau acelaș dor, de a avea de paroch pe Emil *Stefănuțiu*, profesor de muzică și cant la gimnaziul din Năsăud și preot; — oferindu-i acestuia păstorirea frumoasei parohii a Feldrului; — respective învitându-l și rugându-l, ca să competeze și dânsul.

Profesorul Emil Ștefănuțiu, după o muncă vrednică și rodnică, ce a purtat timp de aproape 12 ani la gimnaziul din Năsăud, deși i se făcea un ofert pentru dânsul cu mult mai avantagios din punct de vedere material, totuși cu greu se putea decide a se desface de acest far de cultură și de iubiții săi colegi, cu cari a dus o viață atât de armonioasă.

Imprejurările vitrege însă între cari a ajuns, l'au silit în fine ca cerându-și dela fondurile Năsăudene penzionarea, să meargă ca paroch în Feldru.

Fiind numit din partea Excelenției Sale a d-lui episcop al diecezei Gherlei, administrator parohial al parohiei Feldru — Duminecă la 5 Ianuarie a. c. însoțit de Rever. D-n vicar al Rodnei, Ciril Deac, de familia dânsului, de aproape toți colegii săi, profesorii dela gimnaziul din Nasăud și de alți amici a plecat cu motorul de dimineața în spre Feldru.

Eram plini de veselie știind înainte, că cu multă căldură suntem așteptați și cu multă dragoste avem să fim primiți în comuna Feldru și că pe o zi vom fi oaspeți plăcuți și bineveniți ai noului paroh și ai fruntașilor din aceasta comună, ceeace de fapt s'a și realizat peste așteptările noastre.

Ajunși în gara comunei Feldru am fost întâmpinați de o impunătoare mulțime de popor în frunte cu vrednicul notar Gregoriu Bancu, care cu călduroase [cu-i vinte a întâmpinat și bineventat în numele comunei politice pe noul paroh Stefănuțiu, dorindu-i tărie deplină trupească și sufletească pentru de a putea conduce pe calea fericirei poporenii lor.

Adânc emoționat de această frumoasă întâmpinare a răspuns noul paroch mulțămindu-le pentru bineventare și dorindu-le la toți deplină sănătate, ca cu toții împreună cu puteri unite să poată aduce la înflorire poporațiunea acestei fruntașe comune.

Ajunși între frenetice strigăte de »Să trăiască« în strada principală, — să părea, că e o mare de oameni, așa că-ți venia a crede că nici un singur poporan nu a rămas la căminul său. Inaintea bisericei am fost întâmpinați de senatul bisericesc în frunte cu simpaticul învățător Octavian Doci, care în numele senatului bisericesc a felicitat și bineventat călduros pe noul paroch, dorindu-i viață îndelungată pentru de a-și putea îndeplini greaua dar frumoasa misiune păstorind și conducând la fericire poporul parohiei încredințate păstorirei dânsului.

La aceasta atât de solemnă întâmpinare răspunzând noul paroch în termini bine aleși și într'un ton pătrunzător și dorindu-le la toți deplină fericire a intrat în pompoasa casă a Domnului.

Serviciul divin s'a îndeplinit cu multă solemnitate, sub conducerea Rvdss., domn Vicar Ciril Deac, de noul paroch Emil Ștefănuțiu, de profesorul catechet al gimnaziului din Năsăud Iacob Pop și de preotul profesor, tot dela acest gimnaziu Alexandru Halița.

In deosebi au fost foarte solemne și înălțătoare momentele când Revdss., domn Vicar i-a predat noului paroch parochia S-tei Biserici, crucea și S-ta evangelie rostind la fiecare câte o potrivită vorbirea, combătând și reprobând în termini energici vițiurile, păcatele și relele ce domnesc și coploșesc astăzi poporul nostru.

A combătut în special patima beției, ca cea mai lățită și isvorul tuturor relelor, a dat apoi atât noului paroch cât și poporenilor bune și frumoase povețe de conduită. Nu le-a convenit tuturor aceasta dojană findcă: »Adevărul doare« — dar s'a constatat tristul fapt — »Faptele vorbesc«.

Solemn și înălțător a fost momentul când impunătoarea figură a noului paroch și profesor Emil Ștefănuțiu a apărut pe amvon, pentru de a rosti frumoasa predică festivă.

Vocea plăcută, tonul puternic, desfășurarea sistematică și predarea plăcută a ideilor,—obiectul bine ales: »Insemnătatea și chemarea unui preot«, au făcut ca această predică se ne înalțe spiritul.

După serviciul divin a urmat banchetul în casele parochiale. Peste 50 persoane a luat parte: oaspeți străini, inteligința din Feldru (cu dame cu tot) membri senatului bisericesc și primăria comunală.

Șirul toastelor oficioase l'a început Rvdss. d. Vicar vorbind pentru Excelența Sa d-l episcop al diecesei Gherlei, Dr. Ioan Szabo, care a binevoit a numi pe noul paroch propus de d-sa, dorind Excelenției Sale zile îndelungate. A urmat un întreit »Să trăiască !«

Către Rvdss. d. Vicar s'a adresat tinărul învățător Gavrilă Iliescu, mulțămindu-i pentru sprijinul dat întru realizarea dorinței poporenilor din Feldru.

La adresa noului paroch a vorbit învățătorul Octavian Doci, felicitându-l din nou cu frumoase și alese cuvinte și cu mult tact. — Adânc pătruns de aceste cuvinte a răspuns parochul Ștefan, mulțumindu-le la toți pentru rara dragoste, de care l'au învrednicit.

Frumos a fost toastul profesorului și preotului Alexandru Halița, care a administrat interimal parochia Feldru îndeplinind cu multă abnegațiune și dragoste pe lângă greaua slujbă de profesor și serviciul de administrator al acestei mari parochii, și câștigând în timpul acesta iubirea și stima tuturor parochienilor.

Caracteristică și potrivită a fost vorbirea profesorului Ioan Pecurariu, care a desfășurat istoricul bisericei și a școalei noastre românești și marea lor însemnătate din punct de vedere cultural și național. A fost ascultat cu viu interes.

Inălțătoare a fost vorbirea profesorului penzionat Gavrilă *Scridon*, fiu al comunei Feldru, care cu mult sentiment și cu cunoscuta-i eloquență a desvălit trecutul acestei comune amintind persoanele mai marcante, cari au fest podoaba nu numai a comunei Feldru ci și a întregului neam românesc.

Amintește pe popa Ioan (Ioan Pop) unchiul generalului Leonida Pop — o persoană impunătoare, om cu științe înalte academice. — Se mai poate mândri comuna Feldru și cu preotul Ioan Macaveiu, cunoscut de întreg publicul românesc ca un harnic luptător pentru biserică și neam. A dat apoi comuna Feldru din sânul ei o mulțime de învățători, preoți, profesori în patrie și străinătate, amploiați publici și privați, ajunși unii în funcții și poziții foarte însemnate ca d. e. asesori orfanali. notar la comitat, ba chiar și protonotar etc. etc. — Figura cea mai măreață însă care a ajuns până la nemurire este figura lui Vasile *Nașcu*, fiu al comunei Feldru, căruia noi urmașii falnicilor grănițeri îi datorim cea mai mare recunoștință, fiind legată întemeierea fundațiunilor și instituțiunilor culturale năsăudene de acest falnic nume. — Biografia acestui mare bărbat chiar acuma o scrie și publică Dr. Nistor Simon, secretar-controlorul fondurilor năsăudene.

Notariul Gregoriu *Bancu*, face în toastul său o declarațiune solemnă în numele comunităței politice, că aceasta își oferă tot sprijinul noului paroch și peste tot comunităței bisericești pentru promovarea binelui comun al parochienilor și pentru prosperarea și înflorirea bisericei și a școalei lor.

A răspuns profesorul Teodor *Simon*, felicitând pe distinsul notar pentru frumoasa și importanta declarație și scoțând în relief însemnătatea bunei înțelegeri între comunitatea politică și bisericească, ca singurul mijloc de prosperare și înflorire pentru comună în general și pentru biserică și școală în special. Felicită atât pe șefii politici cât și pe cei bisericești ai comunei Feldru și-și exprimă dorința, că ar fi foarte salutar, dacă în toatele comunele noastre ar domni între conducătorii politici și bisericești armonia, ce domnește în comuna Feldru.

Bine potrivite vorbiri au rostit învățătorul penzionat din Ilva mică Damian *Nechiti*, apoi d-l inspector superior de foresterie Nicolae *Vlad*.

Au mai vorbit și unii fruntași din popor cu multă sinceritate.

Insemnat rol conducător în aranjament a avut dextrul învățător Gregoriu *Neamțiu* — achitându-se de el cât se poate de bine, Nu se poate trece cu vederea că o frumușică ceată de școlari, fii ai comunei Feldru' sosiți acasă pe vacanță, între cari și fiul noului paroch, toți cântăreți de forță, dimpreună cu cantorul local Leon *Bărdau*, tenorist de prima clasă, ne-au delectat cu mai multe cântări frumoase și cu colinde.

Inainte de despărțire profesorul-catechet Iacob *Pop* a ținut o frumoasă vorbire de adio amintind împrejurările grele și nedreptatea ce a trebuit să-o îndure profesorul Emil Stefanuțiu fiind silit a se desface de gimnaziul nostru, unde cu mult zel și abnegațiune a servit pe altarul culturei timp de aproape 12 ani.

La despărțire inteligența și fruntașii comunei ne-au însoțit până la gară și am plecat între strigăte nesfârșite de: »Să trăiască«. Incheiu acest raport cu adaosul că instalațiunea profesorului-preot Emil Stefanuțiu, a fost cu mult mai frumoasă decât cum eu am putut afla cuvinte ca să o descriu.

Un oaspe.

Spicuiri.

Criza americană.

Concentrarea tot mai mare pe fie-ce zi a capitalurilor în câteva mâni sau trusturi, făcură inevitabilă această criză.

După o statistică din 1903 a 12-a parte din bogăția totală a Statelor-Unite este în mâna a câtorva persoane, cari se pot număra pe degete. Acești domni mai stăpânesc apoi și jumătate din rețeaua drumurilor de fier ale Republicei, de asemenea cea mai însemnată rețea telegrafică; dirigează, stăpânesc și profită dela cinci din cele mai mari societăți de asigurare, sunt apoi proprietarii unui mare număr de mine și cariere.

Suma totală a capitalurilor, pe cari le învârtesc acești câțiva oameni, se ridică la nouă miliarde dolari, adică o sumă egală cu datoria publică a Angliei, Franței și Statelor-Unite.

In fruntea acestor stăpâni ai unei lumi de peste 80 milioane suflete stau Rockefeller și Morgan.

Dar în urma crizei ivită în Statele-Unite a câștigat mult Canada, care neoferind imigraților europeni atâția sorți de îmbogățire ca Statele-Unite, nu se putea popula până acum decât foarte cu greu. Astăzi spre ea își îndreaptă pașii atât emigrații europeni, cât și mulți din acei cari speriați de criza din Statele-Unite nu voiesc să se intoarcă în Europa.

Criză în Statele-Unite, însă este în fiecare an pentru muncitori. Fie anul bun sau rău întotdeauna 14—20 la sută din populație sufere de foame.

In schimb însă poate fi mândră republica Statelor-Unite, că are 7000 de milionari — adică cari au mai mult de un milion dolari.

Sfârșitul unor artiști.

Trecut mulți ani de-arândul prin mizerie a murit acum de curând nebun în Londra un poet de talent Francisc Thompson.

Era fiul unui medic din Manchester A trăit în tot chipul, vânzând chiar și chibrituri. Voind odată să'și curme zilele, și-a adus aminte de moartea în acelaș chip a unui alt scriitor englez. A doua zi avu norocul să'i fie plătită o poemă. De o mare frumusețe a fost găsită de un mare critic englez, oda: *La apusul soarelui*.

Semne de pace.

La Washington a fost semnat un *tratat de arbitragiu obligator* de reprezentanții a *cinci mici republici*. O curte formată din magistrați numiți de congresul fiecărei republici va judeca orice neînțelegere ce s'ar putea ivi între aceste state.

Iată deci întemeiată federația Americei centrale.

Parlamentarism.

Această boală, de altfel binefăcătoare se întinde tot mai mult. Rusia și-a avut parlamentul său, Persia, care împotriva voinței Șahului voiește să-și aibă parlamentul său. Acum iată și China prin însă-și dorința împărătesei, îndreptându-se spre regimul parlamentarist. Tot așa s'a hotărât Anglia să cedeze în Indii dorinței indigenilor de-a lua parte la conducerea Impărăției. In Egipet în sfârșit fruntașii poporului se întrunesc spre a pune temelia unui partid național.

Și trebue să ne bucurăm și noi văzând acest curent de luptă pentru drepturi și libertate, pornindu-se de prin pământurile cele mai înapoiate.

Popoarele, cari au trecut de mult peste ideia parlamentarismului, să luptă azi să smulgă din mâna unei clase înstăpânite privilegiile politice și să dea fiecărui cetățean drepturi politice egale — *votul universal*.

...Si civilisația întreagă, a tuturor popoarelor cari au putut-o gusta, se luptă să aducă pacea între popoarele de muncitori, cari de altfel ei dela ei nu s'au învrăjbit niciodată și să șteargă pentru totdeauna dintre oameni gândul de a ucide în numele oricărei idei.

Dacă nu putem zice, că omenirea trece prin momente mari; putem însă spune că aceste vremuri sunt vremuri de lupte frumoase și de progres.

M.

Cugetări.

Credința spune aceia ce simțurile nu spun, dar niciodată contrarul. Ea este deasupra, dar nu împotriva.

*

Unitate, mulțime. Considerând Biserica ca unitate, Papa este șeful ca *tot.* Considerând-o ca mulțime, Papa nu e decât o parte. Mulțimea, care nu se reduce la unitate e confuzie; unitatea, care nu e mulțime, e tirănie.

*

Nu întrebăm decât urechea, findcă ne lipsește inima.

Pascal.

*

Obiectul științei e de a servi pe oameni. Noi am inventat telegraful, telefonul, fonograful, dar în viața și în munca poporului ce îmbunătățiri am adus?

*

Arta, frumoasă, mare și universală poate fi neînțeleasă pentru un cerc restrâns de oameni corupți, dar nu pentru toată mulțimea de oameni simpli.

*

Scopul artei e unirea frățească a oamenilor.

Tolstoy.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 7 Februarie. Ministrul cultelor și instrucției, contele Apponyi, a luat dispoziția *ca inscripțiile din școli să nu fie numai în limba ungară, ci și în limba în care se predă în școala respectivă.*

Madrid, 7 Februarie. Șeful anarhiștilor portugezi, care se află la Madrid, a declarat, că *anarhiștii nu au luat nici o parte la asasinarea regelui* și principelui moștenitor al Portugaliei.

Paris, 7 Februarie. Prințul Eitel Frederich a trecut eri pe aci plecând spre Lisabona pentru a lua parte la înmormântarea lui Don Carlos.

Lisabona, 7 Februarie. Regele Manuel a abrogat două decrete cari restrângeau libertatea presei și un altul mărind în mod arbitrar puterile judelui instructor sau crim.nal.

Bibliografie.

St. O. Iosif. *„Zorile"* Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

„P. Ispirescu" Povestirile unchiașului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Șoldan Viteazul", Mama Anghelușa", „Herșcu Boccegiul", „Clevetici", „Sandu Napoilă", „Surugiul", „Ion Păpușariul", „Cucoana Chirița" „Barbu Lăutaru", „Paraponisitul", „Kera Nastasia« „Haimana", „Gură-Cască", „Stan Covrigariul", „Vivandiera", „Păcală și Tândală", „Scara mâței" „Craiu nou", Harță Răzășul", „Ramășagul", „Peatra din casă", „Nunta țărănească", „Chiriță la Iași", „Chirița în Provincie".

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto.

„Compassul Românesc" de *N. P. Petrescu* partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„ARIEŞANA“,

institut de credit şi economii. societate pe acţii în „TURDA“.

Convocare.

Domnii acţionarii ai inst'tutului de credit şi economii „ARIEŞANA“, societate pe acţiuni, se învită conform §-ului 17 al statutelor societăţii la

a XXII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Turda, **la 29 Februarie 1908**, la 2 oare p. m. în localitatea institutului.

Agendele adunării vor fi:

1. Raportul direcţiunei despre resultatul anului de gestiune 1907.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decidere asupra conturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat.
4. Sorţirea alor 3 membrii în direcţiune, conform §. 32 din statute (sorţirea a II.)
5. Fixarea marcelor de prezentă pe anul curent.
6. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
7. Alegerea alor 3 acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acţionari, cari în înţelesul §-lui 19 din statutele societăţii, doresc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului, cel mult până în 28 Februarie 1908.

Turda, la 4 Februarie 1908.

DIRECŢIUNEA.

Contul Bilanţ.

ACTIVA:		Cor.	fil	PASIVA:	Cr.	fil
Numărar		37595	99	Capital 1600 acţ i à K. 100 —	160000	—
Cambii escomptate	275444·97			Depuneri spre fructificare	654615	32
Cambii hipotecare	87030.—	362474	97	Fond de reservă	90361	11
Imprumut hipotecar		449365	27	Fond special de reservă	3295	88
Imprumut pre obligaţii cu cav.		4593	—	Fond de pensiuni	16763	63
Efecte		5302	—	Dividendă neridicată	630	—
Depuneri proprii		1350	98	Creditori	50005	38
Credit de cont curent		22301	59	Interese transitoare pre 1908	786	—
Chirie anticipată		334	—	Profit curat	21188	38
Realităţi	96567 74					
Amortizare 2/10%	193 14	96374	60			
Mobiliar	913 10					
Amortisare	91.30	821	80			
Diverse conturi debitoare		24206	50			
		1004720	70		1004720	70

Contul Profit şi Perdere.

EŞITE:		Cor.	fil.	INTRATE:	Cor.	fil
Interese de depuneri		31184	69	Interese de escompt	24118	49
„ fond de reservă		6989	12	„ „ hipotecă	35049	13
„ fond de pensiuni		323	24	„ „ obligaţii	265	48
„ amortisare		2638	64	„ „ întârziare	7978	89
Spese curente		983	08	„ „ Efecte	259	58
Dare directe	5018 74			„ „ cont curent	1491	36
„ după inter. depun.	3056·59	8075	33	„ „ depuneri proprii	1350	98
Marce de presenţă		636	—	Venitul realităţilor	6006	72
Relut de cuartir		1020	—	Provisiune	3348	25
Salare		5298	95	Competinţiă de scris	264	17
Chirie		666	—			
Port postal		87	43			
Ecuivalenţi		63	75			
Remuneraţii		694	—			
Amortisări		284	44			
Profit curat		21188	38			
		80133	05		80133	05

Turda, 31 Decemvrie 1907.

Iuliu C. Vladuţiu m. p., director esecutiv. — *Alexandru Gaia* m. p., contabil.

DIRECŢIUNEA:

Iuliu Bárdosy m. p. preşedinte. — *Ioan Mesaroş* m. p. v.-preşedinte. — *Pap Gergely* m. p. — *Nicolau Ratiu* m. p.

Samoil Poruţiu m. p. — *Iuliu Popescu* m. p. — *Dr. Valer Moldovan* m. p.

Comitetul de supaveghiare:

Simion Pop m. p. preşedinte. — *Böloni István* m. p. — *Jelinek Henrich* m. p.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 7 Februarie 1908

Mesura seu greutate	Calitatea.	Valuta în Kor	fl.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	24	—
„	Grau mijlociu	23	-
„	Grâu mai slab	22	—
„	Grâu amestecat	19	—
„	Sĕcară frumósă.	16	—
„	Sĕcară mijlociă.	15	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu	8	—
„	Ovĕs frumos.	7	—
„	Ovĕs mijlociu	6	—
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiu)	10	—
„	Mazăre.	12	—
„	Linte	34	—
„	Fasole	11	—
„	Sĕmênţă de in	20	
„	Sĕmênţă de cânepă	12	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită	1	16
„	Carne de porc	1	20
„	Carne de berbece.		—
100 kil	Sĕu de vită próspĕt	40	—
„	Sĕu de vită topit	62	-

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.